Náučno-historický chodník v Radoli

Kraj:	Žilinský
Okres:	Kysucké Nové Mesto
Geomorfologická jednotka:	Javorníky
Geologické jednotky:	kvartérne sedimenty (proluviálne, fluviálne) a flyšové pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Radoľa, materská škola a pešo 300 m smerom ku kaštieľu
Východisko:	Radoľa, kaštieľ
Trasa:	Radoľa (okruh obcou po miestnych komunikáciách): kaštieľ – zvonica – kaplnka – Starý cintorín – archeologická lokalita Koscelisko – kaštieľ
Dĺžka, prevýšenie:	2,8 km, prevýšenie 20 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: kultúrno-historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný s odbočkou, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Čiastočne súbežný so zelenou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2014

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Radoľa, Vadičovská cesta 4, 023 36 Radoľa, tel. 041 / 4213 233

Poznámka: Zaujímavostiam prírody Radole je venovaný Náučný chodník v Radoli.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre vlastivednú vychádzku. Odporúčame spojiť s návštevou miestneho múzea v kaštieli.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Radoľa. Obec v Kysuckej kotline – najvýchodnejšej časti Javorníkov – s extravilánom v Kysuckej vrchovine východne od Kysuckého Nového Mesta, od ktorého ju delí rieka Kysuca. Rozkladá sa nad ústím Vadičovského potoka do Kysuce na ich riečnych terasách a náplavovom kuželi Vadičovského potoka. Patrí k najstarším obciam Kysúc – prvý písomný záznam je z roku 1332. Na západnom okraji obce v lokalite Koscelisko sa našli známky nepretržitého osídlenia od mladšej doby kamennej a základy kamenného kostola z druhej polovice 13. storočia (viac v hesle Koscelisko nižšie). Územie obce menilo majiteľov (Varín-Starhrad, Budatín, Strečno). O významnom postavení obce na dôležitej komunikácii vedúcej dolinou Kysuce svedčí stavba renesančného kaštieľa už v druhej polovici 16. storočia, najvýznamnejšej pamiatky obce, ktorý slúžil na obytné účely až do roku 1977, neskôr v ňom vzniklo múzeum (viac v samostatnom hesle). Obyvatelia sa zaoberali chovom oviec, drevorubačstvom, spracúvaním dreva a včelárstvom, v obci bol pivovar, mlyn, píla a pálenica; po roku 1918 sa živili aj drotárstvom, podomovým obchodom a sezónnymi poľnohospodárskymi prácami. V rokoch 1973 – 1993 bola obec súčasťou Kysuckého Nového Mesta.
Koscelisko. Významná archeologická lokalita na západnom okraji Radole na vyvýšenine – riečnej terase nad Kysucou – s najstaršími prejavmi osídlenia Kysúc z mladšej kamennej doby, pohrebiskom ľudu lužickej kultúry z bronzovej doby, základmi murovaného ranogotického kostola z druhej polovice 13. storočia a jedinečným nálezom radoľskej (kysuckej) madony, kostenej 84 mm vysokej plastiky pochádzajúcej zo 14. storočia zo západnej Európy (Nemecko, Francúzsko?), ktorej kópia je v miestnom múzeu. Stredoveký jednoloďový kostol, ktorého farnosti prislúchalo v 14. storočí zrejme celé územie Kysúc, bol opevnený valom, jeho najbližšie okolie sa využívalo ako cintorín i ako refúgium na ochranu pred nepriateľom. Jeho zánik súvisí zrejme s nájazdmi husitov okolo roku 1430. Túto najstaršiu sakrálnu stavbu Kysúc pripomína pomenovanie lokality.

Kaštieľ Radoľa. Jedno z viacerých pracovísk **Kysuckého múzea v Čadci** s expozíciami zameranými na meštianske bývanie na Kysuciach a dejiny Kysúc od mladšieho paleolitu po stredovek. Budova kaštieľa zo 16. storočia je jednou z mála renesančných pamiatok a jediným zachovaným šľachtickým sídlom na Kysuciach. Prvá písomná zmienka o ňom pochádza z roku 1575 – patrí medzi najstaršie kultúrne pamiatky na Kysuciach. Predstavuje renesančný typ zemianskeho sídla, pôvodne zrejme opevneného hradobným múrom. Hranolovú dvojpodlažnú stavbu s jedným obytným priestorom v každom podlaží – obytnú vežu – značne prestavali v druhej polovici 17. storočia v súvislosti s rozvojom majera Suňogovcov, majiteľov Budatínskeho panstva. To v roku 1798 prešlo do majetku Čákiovcov. Od

19. storočia až do roku 1977 kaštieľ slúžil na obytné účely. Po rekonštrukcii v ňom v roku 1983 vznikla stála expozícia a výstavné priestory Kysuckého múzea. K zaujímavým exponátom patria napr. zub mamuta, replika (model) mamutieho mláďaťa, artefakty púchovskej kultúry z osady v Lopušných Pažitiach, nálezy najstaršej sakrálnej stavby na Kysuciach z Radole-Kosceliska včítane kópie unikátnej kostenej plastiky madony zo 14. storočia a prvky meštianskeho interiéru druhej polovice 19. až prvej polovice 20. storočia, t. z. od historizujúceho štýlu po secesiu a artdeco. Okrem stálych expozícií a výstav múzeum ponúka prednášky, prezentácie, tvorivé dielne a podieľa sa na organizácii Radoľského jarmoku (5. júla). Múzeum je otvorené celoročne denne okrem soboty.

Javorníky. Rozsiahly horský geomorfologický celok na severozápadnom okraji Slovenska medzi Lysou pod Makytou, Púchovom, Bytčou, Žilinou, Čadcou a Makovom, smerom na západ malou časťou presahujúci na východnú Moravu, resp. do Česka. Medzi Púchovom a južným okrajom Považskej Bystrice zasahujú neďaleko aj na ľavú stranu Váhu. U nás susedia na severe s Turzovskou vrchovinou a Kysuckými Beskydami, na východe s Kysuckou vrchovinou a kratučko so Žilinskou kotlinou a Súľovskými vrchmi a na juhu s Považským podolím a Bielymi Karpatmi. Majú plochý málo rozčlenený ústredný chrbát, Veľkým Javorníkom dosahujúci nadmorskú výšku 1 071 m. Budované sú prevažne paleogénnymi horninami flyšového pásma, pričom masívne chrbty s hornatinovým reliéfom sa viažu na série s prevahou rôznych typov pieskovcov. Doliny na juhovýchodnom úbočí horstva s rozširujúcimi sa až kotlinovými úsekmi sa vyvinuli v územiach s prevažujúcimi ílovcami a vrchovinovým prípadne len pahorkatinovým reliéfom, tvoriac nápadnú tiahlu zníženinu – Javornícku brázdu – so sídlami (Papradno, Štiavnik, Kolárovice, Veľké Rovné, Dlhé Pole) a poľnohospodárskym využitím zeme, na rozdiel od zvyšku zalesneného horského územia. Juhozápadnú časť celku medzi Púchovom a Predmierom, resp. dolinou Štiavnika buduje bradlové pásmo (zlepence, pieskovce, hľuznaté vápence, sliene a i.), čo sa prejavuje väčšou členitosťou reliéfu s výskytom skalných foriem. V oblasti celého pohoria sú priaznivé litologické podmienky pre tvorbu početných zosuvov. Pohorie odvodňujú potoky ústiace do Váhu alebo Kysuce (na Morave do Vsetínskej Bečvy). Na jeho južnom okraji sa nachádza na Váhu vodná nádrž Nosice. Pri jej výstavbe v roku 1952 náhodne navŕtali veľmi kvalitnú minerálnu vodu, zložením takmer totožnú s kyselkou v Luhačoviciach, čo bolo faktorom vzniku kúpeľov Nimnica, najmladších na Slovensku. Vo vyšších častiach pohoria prevládajú bukové a jedľovo-bukové lesy, v nižšie ležiacich kotlinkách a dolinách sú popri sídlach lúky, pasienky a polia. Stredná časť Javorníkov predstavuje plošne väčšiu polovicu územia Chránenej krajinnej oblasti Kysuce (moravská časť Javorníkov je súčasťou CHKO Beskydy).

Názvy informačných panelov

1. Kaštieľ Radoľa
2. Zvonica
3. Kríž na Starej ceste
4. Kaplnka
5. Kríže na Starom cintoríne
6. Kríž pri Lipách
7. Koscelisko
8. Kamenný kríž u Papánovcov

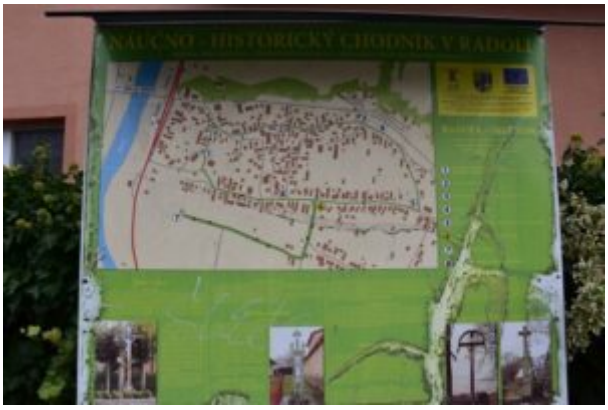

1
2
3
4
5
6
7
8
sever

